
ZPRAVODAJ SMIŘICA RODOVA-HOLOHLAV

ROČNÍK: 1991

VYŠLO: 25. února 1991

ČÍSLO: 1

Zámecký park v zimě

Foto: Václav Prostředník

Konečně přišla pravá zima! Zemědělci si říkají podle staré pranostiky „Únor bílý pole sílí“. Radost mají určitě i děti. Vůbec jim nevádí, že v době jarních prázdnin, které letos v hradeckém okrese vyšly na 11. až 15. února, je pravá zimní nadílka. Kdo byl v této době na horách, určitě si užil. Méně radostí měli silničáři a řidiči.

OBECNÍ ZŘÍZENÍ

O PŮSOBNOSTI OBCÍ

S účinností ku dni voleb do zastupitelstev obcí, které předsednictvo České národní rady vyhlásilo na 24. listopad 1990, se zavádí v České republice opět obecní zřízení. Vychází se přitom ze závěru, že zabezpečení nového systému fungování společenského mechanismu vyžaduje zrušení dosavadních národních výborů, zakotvení *plné samosprávy obcí a takové organizační uspořádání místní státní správy, jež bude zárukou jejího kvalitního a racionálního provádění.*

Federální shromáždění dne 18. července 1990 novelizovalo ústavu č. 100 a ústavní zákon č. 143/1968 Sb. a stanovilo, že

základem místní samosprávy je obec jako samosprávné společenství občanů.

Pokud se hovoří o působnosti obcí, jedná se o samostatnou a o přenesenou působnost.

SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST

Pod pojmem samostatná působnost rozumíme to, že si obec své záležitosti spravuje zcela samostatně; při jejím výkonu se řídí pouze zákony a obecně závaznými právními předpisy **vydanými ústředními orgány k jejich provedení. Do výkonu samostatné působnosti nemůže proto zasahovat svými usneseními ani vláda.**

Posláním obce je zabezpečovat hospodářský, sociální a kulturní rozvoj svého územního obvodu a tvorbu zdravého životního prostředí a uspokojování potřeb občanů. Tyto úkoly zabezpečuje nejen tím, že samostatně hospodáří se svým majetkem, ale dále např. tím, že zakládá a zřizuje organizace a zařízení, spravuje a udržuje místní komunikace a veřejné osvětlení, zajišťuje čistotu obce a odvoz domovních odpadů. V rozsahu stanoveném zvláštním zákonem může obec také samostatně podnikat a účastnit se podnikatelské činnosti právnických a fyzických osob.

V zákoně o obcích jsou jen rámcově vymezeny vybrané oblasti, které mají závažný vliv na zajišťování rozvoje obce a uspokojování oprávněných potřeb a zájmů občanů obce. Do samostatné působnosti obce patří také zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

Obec dále uděluje souhlas k umístění provozovny nebo její části na svém území. Právnické nebo fyzické osobě, která by umístila provozovnu bez souhlasu obce, může obec uložit pokutu až do výše 30 000,– Kčs. K plnění svých úkolů může obec vydávat pro svůj územní obvod obecně závazné vyhlášky.

Zvláštní sankce se zavádí za porušení obecně závazných vyhlášek, když vznikne při výkonu podnikatelské činnosti. Obecní rada je oprávněna uložit právnické osobě nebo podnikateli, jemuž bude v tom směru prokázáno zavinění, pokutu až do výše 100 000,– Kčs.

PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI

Jako zvláštní územní orgány státní správy se zákonem o okresních úřadech zřizují ve všech okresech okresní úřady. Ty budou v podstatě vykonávat státní správu, která dříve příslušela okresním národním výborům a část působnosti dosavadních krajských národních výborů. Okresní úřady však nepřevzou státní správu, která dosud byla svěřena národním výborům základního stupně. V tomto směru byla přijata koncepce sledující zhuštění výkonu státní správy v místech a jeho maximální přiblížení občanům. Proto byl výkon státní správy v široké míře

svěřen právě obcím. K přenesení působnosti vykonávat státní správu došlo dvěma způsoby:

1. Podle § 22 zákona o obcích bude každá obec vykonávat ve svém územním obvodu přenesené působnosti ve stejném rozsahu jako u národních výborů před 24. 11. 1990. Proto obec i nadále zůstává stavebním úřadem. Dále jde o to, aby si občané i právnické osoby mohli základní záležitosti v oblasti státní správy vyřizovat přímo v místech.
2. K dalšímu přenesení působnosti dochází na základě § 60 zákona o obcích. Pověřené obecní, respektive městské úřady budou rozšířenou působnost na úseku výkonu státní správy vykonávat i za ostatní obce, které se budou nacházet ve stanovených územních obvodech. Okresní úřady stanoví pověřeným obecním úřadům jejich územní obvody tak, aby každá obec v okrese byla začleněna do územního obvodu některého z pověřených obecních úřadů.

Na rozdíl od samostatné působnosti se obec při výkonu přenesené působnosti řídí nejen zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy, ale v jejich mezích též usneseními vlády a směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Přenesené působnosti zakládají obcím nárok na náhradu nákladů, které jim s výkonem státní správy vznikly.

Okresní úřady jsou povolány přezkoumávat rozhodnutí orgánů obce vydaná ve správním řízení, především jako odvolací orgány. Kontrolují činnost pověřených obecních úřadů a dalších orgánů obcí na úseku jejich přenesené působnosti a poskytují jim na tomto úseku odbornou pomoc.

ZPRÁVY MĚSTSKÉHO ZASTUPITELSTVA

SLOVO MÁ PAN STAROSTA:

K rozpočtu města

Psát o suchých číslech, tvořících městský rozpočet, je snadné pro účetního. I to jen tehdy, má-li co rozpočítávat.

Nad částkou, kterou má naše město nezávazně přislíbenou – už tento samotný pojem je zcela znepokojující – jsme seděli ve značných rozpacích. Dělat rozpočet města s tímto znepokojením není povzbuzující. Nejde vůbec o to, jak přislíbenou částku utratit, ale jde o to, jak zakrýt nejbolestivější nedostatky našeho města. Pozornost čtenářů Zpravodaje bych chtěl zaměřit na některé problémy našeho města.

Městský úřad (dříve městský národní výbor) je zakladatelem státního podniku Bytový podnik a Drobná provozovna služeb. Městský úřad odpovídá ze jejich existenci – a je tu první problém. Při veškeré snaze Bytového podniku bylo obvyklé, že se jeho dotace z prostředků města pohybovala od 600 do 900 tisíc Kčs ročně. Nízké nájemné, stoupající náklady na údržbu, neodpovědnost některých uživatelů bytů – to vše způsobuje na smiřické poměry velmi velký deficit v hospodaření Bytového podniku. Je nutno poznamenat, že Městský úřad ve Smiřicích není schopen pokrýt jeho schodek dotací.

Drobná provozovna služeb ve Smiřicích je podnikem mírně ziskovým. Zčásti také proto, že o jeho nabízené služby je zájem. Částečně je to i proto, že i při mírném zisku jsou ceny služeb

vykalkulovány tak, aby byly pro zákazníky přijatelné.

Místní školství je trvalým zdrojem starostí. Návrh letošního rozpočtu je ovlivněn zejména tím, že předchozí městské orgány nemohly ani tušit, že podloží hlavní školní budovy a škvára zasypu pod podlahami nástavby budovy z roku 1961 bude emitovat radioaktivní plyn radon. Při troše uvažování však mohly minulé městské orgány vědět, že do nově budovaných bytů se nastěhují lidé – rodiny i s dětmi. Proto tehdy dvakrát (dnes už potřetí) přistavovaná škola nebude kapacitou místností stačit. Proto už nyní se učí mimo školní budovy.

A je tu další problém – otázka obchodní sítě a zásobování občanů města. Dřívější představitelé města pomohli vybudovat síť pěkných moderních obchodů. Mohli však tušit, že tři malé obchody jsou lepší než pouze jeden velký. V zemi, kde většina žen pracuje a ve městě, kde většina zaměstnaných dojíždí, vznikají nákupní fronty v obchodech proto, že se nápor kupujících soustřeďuje na jedno místo ve stejnou dobu.

S rostoucím počtem obyvatel města stoupá i spotřeba pitné vody. A stejně jako v jiných městech je tu další velký problém. Těžko se už dnes nacházejí zdroje nezávadné pitné vody. Voda se stává limitujícím faktorem dalšího rozvoje města. Město však stojí před otázkou vybudování úpravní pitné vody. Projekty byly již zadány – finanční prostředky můžeme zatím jen očekávat.

Chci říci, že předchozí vedení města vybudovalo mnohé – bylo však poplatné době. Ta uznávala jen hodnoty nové a o staré nedbala takřka vůbec. Za těchto okolností je jasné, že budování a rekonstrukce obce, kdy ze žlabů městských domů rostou břízy, připomíná žďáření. Nehledě na to, že neudržovat chátrající a stavět stále jen nové je velice nákladné.

S přihlédnutím k některým nastíněným problémům a k poloprázdné městské pokladně je sestavování rozpočtu velmi obtížné.

Ing. Lubomír Kupka, starosta města

Volební program

HLAVNÍ CÍLE DO ROKU 1991

PŘÍJMY V ROCE 1991

mateřská škola Smiřice	161 tisíc Kčs	stravné
školní jídelna	493 tisíc Kčs	stravné
základní umělecká škola	50 tisíc Kčs	školné
městský dům dětí a mládeže	30 tisíc Kčs	poplatky (kursy a zájm. č.)
základní škola	3 tisíce Kčs	poplatky
příjmy z oblasti školství	737 tisíc Kčs	
kino	85 tisíc Kčs	vstupné
Zpravodaj	8 tisíc Kčs	předplatné
městská knihovna	4 tisíce Kčs	poplatky od čtenářů
příjmy z oblasti kultury	97 tisíc Kčs	

hřbitov	22 tisíce Kčs	poplatky za hroby od státní spořitelny
nájemné	10 tisíc Kčs	
příjmy místního hospodářství	22 tisíce Kčs	
daň domovní	70 tisíc Kčs	matrika, stav. poplatky
správní poplatky	40 tisíc Kčs	
poplatky ze psů	17 tisíc Kčs	
daň zemědělská	50 tisíc Kčs	OFS
daň z příjmů	25 tisíc Kčs	OFS
příjmy z daní a poplatků celkem	202 tisíce Kčs	

Celkové vlastní příjmy na rok 1991	1 058 tisíc Kčs
Neúčelová dotace	4 852 tisíc Kčs
Celkem příjmy	5 910 tisíc Kčs

VÝDAJE V ROCE 1991

vodní hospodářství	10 tisíc Kčs	kapitola 02
komunikace	150 tisíc Kčs	kapitola 10
mateřská škola	180 tisíc Kčs	kapitola 14
základní škola	450 tisíc Kčs	
zvláštní škola	130 tisíc Kčs	
školní jídelna	800 tisíc Kčs	
základní umělecká škola	100 tisíc Kčs	
městský dům dětí a mládeže	100 tisíc Kčs	
stravovací zařízení	40 tisíc Kčs	
Celkem školství	1 800 tisíc Kčs	
kino	220 tisíc Kčs	kapitola 16
městské kulturní středisko	100 tisíc Kčs	
loutková scéna	50 tisíc Kčs	
Dvorana	30 tisíc Kčs	
městská knihovna	98 tisíc Kčs	
muzeum	5 tisíc Kčs	
ostatní kultura	45 tisíc Kčs	
Sbor pro občanské záležitosti	15 tisíc Kčs	
kaple	500 tisíc Kčs	
Celkem kultura	1 073 tisíc Kčs	
hasiči	20 tisíc Kčs	kapitola 19
svatby	10 tisíc Kčs	
občanský výbor v Rodově	60 tisíc Kčs	
Městský úřad Smiřice	940 tisíc Kčs	
Celkem správa	1 030 tisíc Kčs	
sociální věci	100 tisíc Kčs	kapitola 28
Bytový podnik	-	kapitola 39
správa budov	15 tisíc Kčs	

veřejné osvětlení	160 tisíc Kčs	
hřbitov	90 tisíc Kčs	
zeleň	45 tisíc Kčs	
čištění obce	300 tisíc Kčs	
WC	30 tisíc Kčs	
policie	-	
Celkem místní hospodářství	640 tisíc Kčs	
stavebnictví	307 tisíc Kčs	kapitola 40
projekty	100 tisíc Kčs	
Celkové neinvestiční výdaje v roce 1991	5 210 tisíc Kčs	
komplexní bytová výstavba – investiční výdaje		
Brentnerova ulice – plynofikace	100 tisíc Kčs	
Husova ulice – napojení rozvodů	180 tisíc Kčs	
U stadiónu – plynofikace	320 tisíc Kčs	
Komenského ulice – plynofikace	100 tisíc Kčs	
Celkový stav vydání za KBV	700 tisíc Kčs	
CELKOVÉ VÝDAJE	5 910 tisíc Kčs	

Rozpočet města pro tento rok je vyrovnaný. Výdaje nepřevyšují příjmy.

Zpracováno podle podkladů z Městského úřadu Smiřice.

ŽELEZNICE VE SMIŘICÍCH

V krajském deníku POCHODEŇ vyšel dne 12. listopadu 1990 článek s názvem „Drážní dieta“. Zde jsme se mohli dovědět, že je připraven Rámcový návrh jízdního řádu ČSD na období 1991 až 1992 pro Pražskou oblast. Z něho se dovídáme, že na některých tratích ČSD bude doprava dočasně (?) zastavena.

Tento článek by na jedné straně vůbec nemusel zaujmout naši pozornost, kdyby se tam nehovořilo i o zastavení provozu na trati SMIŘICE–SADOVÁ. Nechybělo ani upozornění, že v případě nesouhlasu mohou tehdy ještě národní výbory požádat Ústřední ředitelství ČSD v Praze o konečné řešení.

K tomuto návrhu se zamítavě vyjádřily východočeské úřady. Kritický článek k tomuto rozhodnutí vyšel v Pochodni již 7. září 1990. Nic nepomohlo – zrušení bylo odůvodněno ekonomickými důvody a nedostatkem ropy.

K tomu jen tuto poznámku – na uvedené trati Smiřice–Sadová je používán v motorovém voze

motor stejné velikosti a stejné spotřeby, jaký je používán v autobusech ČSAD. Přitom po kolejích se jede lehčeji... Bude to opravdu úspora?? Z hlediska ČSD určitě – ale z hlediska státní pokladny a cestujících??

Cigaretu? Raději zdraví!

Lao C':

Nejtěžší věci na světě vznikají tehdy, když jsou ještě snadné.

Největší věci vznikají, když jsou ještě malé.

FAKTA O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ

Připomeňme si, že i ve Smiřicích je sledován stav znečištění ovzduší. Měření se provádí registračním přístrojem na sloupu pouličního osvětlení před budovou Městského úřadu ve Smiřicích. Absorpční materiál zachycuje kyselé plyny. V laboratoři Státního výzkumného ústavu ochrany materiálu v Praze nám provedou analýzu zaslaného vzorku. Protože vzorky zasíláme k analýze jedenkrát za měsíc, získáme po vyhodnocení měsíční průměrné hodnoty znečištění životního prostředí ve Smiřicích.

Podle doporučení Světové zdravotnické organizace platí pro měsíční odběr vzorků ovzduší tyto hodnoty: pro SO_2 to je 75 μg na metr krychlový a pro NO_x činí přípustná zdravotní norma 50 μg na metr krychlový.

Seznamujeme vás s výsledky měření ve Smiřicích v uvedených měsíčních lhůtách:

od 5. 11. 1990 do 3. 12. 1990	94,9 μg SO_2 a 30,2 μg NO_x
od 3. 12. 1990 do 15. 1. 1991	94,2 μg SO_2 a 32,5 μg NO_x
od 15. 1. 1991 do 15. 2. 1991	107,0 μg SO_2 a 34,9 μg NO_x

Pokud jste měli možnost sledovat uváděné hodnoty v dřívějším období, potom jistě víte, že průměrné měsíční hodnoty měly v červenci třetinovou hodnotu a ještě v říjnu se pohybovaly okolo jedné poloviny povolené normy. V posledním období oxidy dusíku jsou i nadále v dané normě. Hodnoty oxidu síry překračují ve svém měsíčním průměru doporučené hygienické hodnoty. Je vidět, že se negativně projevuje topná sezona. Nutno také říci, že zvýšení obsahu SO_2 v ovzduší je způsobováno spalováním hlavně uhlí, které obsahuje velké množství síry. Ovzduší nám může ještě dále zlepšit plynofikace zbývajících částí města.

EKONOMICKÉ není vždy EKOLOGICKÉ

Pod tímto názvem vyšel článek v týdeníku HRADECKÝ KURÝR. V něm se mimo jiné dočteme:

„Nová kotelna u Černožic je mnoha občanům v místě i v okolí trnem v oku. Její provoz totiž neodpovídá požadavkům ekologického rázu, neboť tím, že zde dosud není realizováno odsiřovací zařízení, dochází ke spadu oxidů síry v širokém okolí kotelny.“

K této problematice se mohli vyjádřit i pan starosta Ing. Lubomír Kupka a vedoucí stavebního úřadu pan Stanislav Vajnlich. Z jejich prohlášení vyplývá, že stavba kotelny byla zahájena v roce 1987 a od samého začátku bylo zřejmé, že neodpovídá ekologickým požadavkům.

Vydání stavebního povolení předcházela řada jednání, avšak nakonec pod nátlakem bývalých stranických orgánů bylo o stavbě rozhodnuto. Povolení výstavby již tehdy obsahovalo podmínky, které zajišťovaly snížení negativních účinků stavby na okolí.

Hlavním úkolem investora, kterým jsou Konzervárny a lihovary v Novém Městě nad Metují, je v současnosti zajistit a realizovat odsiřovací zařízení. Jeho původní záměr, řešit tuto otázku formou spalování směsi čistírenských kalů, však vzhledem na možnost výskytu těžkých kovů nebude akceptován. V současné době je do 31. března kotelna ve zkušebním provozu. O tom, jak se investor s nastoleným problémem vypořádá, vás budeme informovat.

„Knihami jsme spojeni s nejlepšími lidmi všech dob a národů.“

Tuto myšlenku vyslovil již v roce 1923 náš první prezident Tomáš G. Masaryk. I vy máte stejnou šanci, pokud využijete služeb knihovny v našem městě.

KNIOHVNA VÁM OZNAMUJE:

Městská knihovna ve Smiřicích je otevřena:

PONDĚLÍ	13:30 – 18 hodin
STŘEDA	13 – 16:30 hodin
PÁTEK	14 – 16 hodin

Městská knihovna ve Smiřicích půjčuje:

Knihy a časopisy ze svých fondů i z fondů jiných knihoven prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby.

Městská knihovna ve Smiřicích poskytuje:

Bibliograficko-informační službu.

Městská knihovna ve Smiřicích zajistí:

Pro zrakově postižené (nevidomé či slabozraké) občany tzv. zvukové knihy. Jsou to kazety namluvené známými interprety. Na kazetách jsou nahrané různé žánry od pohádek, románů a sci-fi až po hudební nahrávky. Seznamy jsou k nahlédnutí v knihovně.

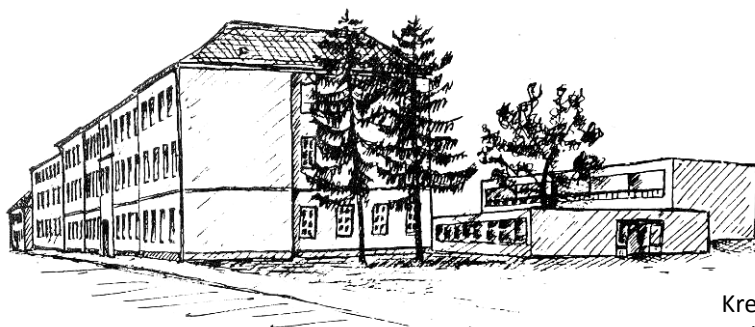
Libuše Ševčíková, vedoucí knihovny

BUDEME SE SČÍTAT

Uplynulo deset let a k okamžiku půlnoci z 2. na 3. března 1991 bude na celém území ČSFR provedeno sčítání lidu, domů a bytů.

Sčítání lidu není vůbec věc nová. Ve světě se provádí snad od nepaměti. Ve staré Číně jsou o něm zmínky zhruba 4000 let před naším letopočtem. K prvnímu modernímu sčítání lidu na našem území došlo v roce 1857. První československé sčítání se uskutečnilo v roce 1921. Cílem sčítání ve všech zemích je získat spolehlivé údaje o počtu a struktuře obyvatelstva podle věku, pohlaví, národnosti, rodinného stavu a o jeho rozmístění v daném území. Obyvatelstvo se sčítá vesměs v bytech a ty jsou v domech – proto se současně sčítají lidé, domy a byty ke stejnému okamžiku.

Při sčítání se zjišťují data o rodinách a vůbec domácnostech, o úrovni bydlení, vybavenosti domácností, údaje o sociální struktuře, o počtu manželství a délce jejich trvání, údaje o dojíždění do škol, do učení a do zaměstnání atd.

Kresba
Milena Seidlová

CO JE NOVÉHO NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

- V lednu proběhl zápis žáků do první třídy. I když se nepřihlásil rekordní počet prvňáků, přece jen 97 zapsaných žáků do první třídy je dost. I po odkladech školní docházky budou určité 3 první třídy. Na prvním stupni školy bude o jednu třídu více. Tato skutečnost není vůbec potěšující, protože už nyní se děti učí ve dvou učebnách mimo školu. Proslýchá se, že I. stupeň školy bude mít 5 postupných ročníků.

- Do 9. třídy se na zdejší škole hlásí prozatím pouze 6 žáků – to by nestálo za otevření třídy. Budeme vidět, kolik žáků se bude muset rozhodnout pro devátou třídu po přijímacím řízení. (To by ovšem byla potřebná další učebna!)
- Po opětovném proměření podsypů pod podlahami bylo zjištěno záření převyšující hygienickou normu. V krátké době bude nutno ve staré školní budově přebudovat prakticky všechny podlahy – je možné to uskutečnit během prázdnin?
- Budovu, v níž jsme měli školní dílnu, jsme k 1. únoru 1991 předali panu Josefu Kmínkovi. Dílnám vyučujeme „teoreticky“ ve školní kuchyňce a jinde kde se dá.
- Na začátku února se uskutečnil lyžařský výcvikový zájezd žáků 7. tříd. Uskutečnil se pouze jeden běh a ani ten se nepodařilo plně naplnit. I zde ovlivnily rodiny zvýšené náklady na stravu a ubytování. Účast ovlivnily i chřipky.

(ZŠ)

PRO MLÁDEŽ • PRO MLÁDEŽ

- Poliklinika je název pro nedostavěnou kliniku.
- Srdce je velmi podobné našemu bytu, neboť má také předsíň, síň a komoru.
- Turistika je zdravá hlavně proto, že můžeme jíst na čerstvém vzduchu.
- Abstinent je člověk, který peníze za alkohol si ukládá do spořitelny.
- K životu potřebujeme kyslík a jiné vydatné jídlo.
- Žaludek se nám roztahuje podle druhů jídel, která jíme.
- Balet se mi líbil hlavně proto, že mi cukroví vydrželo až do konce představení.
- Roztok zředíme tak, aby stav byl nerozhodný 1:1.
- Ve dne jde člověk rovně, ale ve spánku spí vodorovně.
- Když mne žádná nebude chtít, protože jsem tlustý, tak si klidně vezmu taky tlustou.
- Už dlouho jsem nebyl nemocný, takže nevím, jaký je můj zdravotní stav.
- Tatínek si vzal doma deku a šel na noční směnu do práce.
- Duha je znamení pro lidi, že je už po dešti.

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY V RODOVĚ

V Rodově lidé již kolem roku 700 ???

V době, kdy se ještě cukrovka vyorávala a shazovala na hromádky, používalo se k dobývání řepy ze země vyorávačů, které svými noži rozrušovaly půdu až do hloubky 60 centimetrů. Po jedné takové sklizni cukrovky jsem na poli zvaném „Na chmelnici“ našel kámen zvláštního klínovitého tvaru. Sebral jsem jej a uložil jako raritu. Teprve po nález dalšího stejného kamene, který byl částečně poškozen, jsem se rozhodl ukázat nález odborníkům.

Zajel jsem do Krajského vlastivědného muzea v Hradci Králové. Zde jsem byl vlídně přijat a archeolog muzea mi vysvětlil, že se jedná o kamenné klíny používané ke kácení stromů a k opracování dřeva. Řekl mi, že se jedná o velmi cennou památku. Chtěl, abych mu nález ponechal a zároveň abych mu na mapě označil místo nálezů.

Od té doby jsem na uvedené pole chodíval častěji. Objevil jsem, že se po podzimní orbě objevila asi na ploše jednoho hektaru tmavší místa. Na jednom takovém místě jsem začal hrabat a v hloubce asi 50–60 centimetrů jsem našel střepy. Jednalo se o zbytky dvou keramických nádob. Jedna byla větší než druhá. Obě nádoby byly na horním okraji zdobeny vlnovkou. Tato ozdoba je charakteristická pro období kolem roku 700 našeho letopočtu. Dokazuje to, že v katastru obce Rodova bydleli lidé již v prvním tisíciletí.

Mimo těchto střepů jsem ještě našel několik zvláště opracovaných kostí – pravděpodobně zvířecích. Tento nález jsem odevzdal do smiřického muzea.

Se svými archeologickými nálezy v Rodově vás seznámil

Václav Suchánek, kronikář Rodova

KULTURA

MĚSTSKÉ KULTURNÍ STŘEDISKO VÁS ZVE

Do Smiřic přijede populární moderátor zábavných pořadů (známý např. z televizního soutěžního pořadu VIDEOSTOP) Jan ROSÁK. Budete mít možnost ho poznat tak, jak ho dosud neznáte:

pořad pro děti se uskuteční v úterý 5. března 1991 v kině MÁJ v 16 hodin

Jan Rosák a povídání o studiu ROSA

pořad pro dospělé bude v úterý 5. března 1991 v kině MÁJ večer v 19 hodin

Jan Rosák s přáteli své generace

Ke konci března uvede Zdeněk Vrba v pořadu plném smíchu a chytrého zamyšlení populární herečku Dášu VEŠKRNVOU:

pořad se uskuteční ve čtvrtek 28. března 1991 v kině MÁJ večer v 19 hodin

Povídáčky s Dášou Veškrnovou

UPOZORNĚNÍ: Na Městském kulturním středisku ve Smiřicích si můžete za 55,– Kčs zakoupit LP desku, která byla natočena 24. května 1990 ve Smiřicích:

Povídání s písněmi Dalibora Jandy

Věky letí kolem nás. Sen se stává skutečností, současnost historií. Zázitek se stává vzpomínkou, pamětníci umírají a historikům pak zbývají pouze staré krutíky a dohady nad věcmi předkůmi zcela sřejmými.

V rodovské hospodě prý býval kdysi starý stůl, kterému se říkalo konšelský. U něho se konávaly schůze obecního zastupitelstva. Dnes už ani kronikář obce o tomto stole nic neví.

Jméno nedaleké obce Ujezd vzniklo z toho, že kdysi kníže nebo král věnoval určitý kus území, jehož hranice byla dána tím, kolik se za daný čas ujezdilo (objelo) okolo polí a vesnic na koni.

V Holohlavech bývala kdysi tvrz, kde byly podzemní chodby (zase chodby!) a sklepy. Tvrz tu byla určitě a chodby i sklepy jsou jistě dávno zavalené.

Podle kronikáře J. B. Mitisky bývalo ve Smiřicích popraviště na místě dnešní nové provozovny Dřevotvaru. Ze stejného pramenu se dovíme, že Smiřice zřejmě měly i svého kata. Od Mitisky převzal tyto údaje i Josef Zeman do své knihy Z pamětí Smiřic. Naším čtenářům předkládáme ukázkou rukopisu Josefa Zemana o popravách a surových trestech:

Opisprávní právu není v smírčích múde zmínky.
Je to jen písemné doklady, ^{z kterých má} právo ~~hudební~~ ^{podlehal} ~~hudební~~. Rozsudek,
jehož nebylo odvolání, ^{podlehal} ~~hudební~~ ^{podlehal} ~~hudební~~ prezident a radě nad apela-
cemi na kráčí prazdku. P. publikování otlahy vykonává
poprava. Sběnice si „spravedlnost“ je řiti sloupis zastavující
stála a myslíji Liebigerové křídě. V zemstovni knize z r. 1775
otome, je císař františek t. „skrze dvois a přes pastovistata
gderazská po kopaninách podle stinadel na hatě Le
Smírčecni do Op oina na houbu jeti pávil.“ Jámecch
kaplan Vitořich si pojma mual ve své knize, je jisto
stoji hámeu na místě, kde bývali sběnice. Dvois o
hámeu nikdo není a nequáme kdy mítě místo, kde plina
stávalo.
Jednu popravu, o níž a geshoval zpis, vykonat hat
z Dobrušky, jímoty a rukou a hatu smírčích. R. 1738
Janek Vozda, hat smírčích, jádá o francoké dčít. jímá pojmanu
pavi, je r. 1763 Vozda poou katornu podal Janu Příhoř a jím

Zde se dovíme, že v roce 1738 Josef Nezbeda, kat smiřický, žádá o panské dříví. Roku 1763 Nezbeda svou katovnu prodal Janu Pírkovi. Katovna byla později rozbořena. Už ji nebylo potřebí, protože v roce 1754 bylo Smiřicím hrdelní právo odejmuto a přeneseno do Hradce Králové.

Najdeme zde i zprávy o popravách a rozsudcích:

- 18. srpna 1725 byl popraven matkovrah Pavel Skrovný. Pro strach a výstrahu jiným byl po vyvedení z radního domu „v pravý prs rozpálenými kleštěmi ušknut a pak mečem na hrdle ztrestán katem dobrušským“.
- 3. května 1727 byl popraven Jan Michek „in puncto Latrocinsi“ (loupežná vražda). „Byl z něho řemen řezán, pak k potupě do hovězí kůže zašit a na popravní místo smýkán, tam s hůry dolů kolem lámán, do kola vpleten a do povětří vyzdvižen.“ (Ani tak kruté tresty a popravy neodradily další od trestné činnosti!)
- Roku 1731 byli apelací odsouzeni na Pražském hradě Mikuláš Vostrý na hrdle provazem a Alžběta Voláková mečem.
- Roku 1732 bylo několik občanů odsouzeno za kacířství.
- V roce 1754 můžeme zaznamenat i udělení milosti. Jiří Sláma měl být „řetězem spravedlnosti přituzen a provazem na hrdle potrestán“. Požádal o milost a žádosti bylo vyhověno – poprava byla „změněna na dům kázní“.

Zajímá vás, jak vzniklo jméno našeho města – Smiřice? V Mitiskově kronice najdeme dvě vysvětlení :

Dva rytíři se pohádali o krásnou dívku. Vznikl mezi nimi hněv.

Proto vesnice, kterou projížděli, byla nazvána Hněvčeves – Hněvčeves.

Byli to rytíři rozumní. Brzy začali svého hněvu litovat.

Vzniklo u nich z toho hoře. Vesnice, kterou nyní projížděli, byla nazvána Hořenoves – dnes Hořiněves.

Než dojeli na území dnešních Smiřic, už se oba rytíři úplně smířili.

A tak přišly Smiřice ke svému jménu. Že tomu nevěříte!? Ano – jde o Staré pověsti smiřické. Proto vám na další stránce předkládáme další legendu o názvu Smiřic.

Dříve lidmi, kteří „vládli perem“ – uměli psát, byli téměř výhradně mniši a kněží. Tito lidé psali nebo opisovali knihy a psali kroniky. Kroniky tehdy bývaly na farách. Jedna taková stará kronika byla i na číbuské faře. I zde bychom se dočetli, jak vzniklo jméno Smiřice. Z kopce u Číbuze je pěkný rozhled na rovinu u Smiřic. V dávných dobách zde Labe tvořilo několik ramen. Z kopce bylo vidět „s a m é ř í c e“ (samé řeky) a z toho už mohlo být odvozeno jméno Smiřice.

Josef Zeman v knize Z pamětí Smiřic označuje obě pověsti za naivní. Sám uvádí toto vysvětlení: „V širé rovině labské, močálů plné a věkovitými stromy hustě zalesněné našla zalíbení v druhé polovici 13. věku čeleď Smírova, vystavivši tu na ostrově dvěma rameny Labe utvořeném dřevěnou tvrz, jež sloužila obraně.

Vysvětlovati jméno Smiřic jinak než rodově nelze. Potomci Smírovi nazývali se Smiřici, gruntovní pán Smiřický a odtud patronomický název Smiřice.

Stará tvrz nahrazena ve věku pozdějším zámekem; než i ten pozbyl dávno již věží, arkýřů v a p. a jeví se nám dnes jako střízlivý rozsáhlý dům, mohutnější jen velmožské sídlo bez historických památek. Jen vlašský portál a troje arkády ve dvoře upoutají. Okolí zámku upraveno je v ladný park, z něhož zmizely „dva poctiví skleповé klenutí“ pro víno a pivo a třetí pro máslo s lednicí. Ve věku 17. bývaly kolem tvrze příkopy, v nichž chovány ryby pro čeleď.

Severně od zámku a na místě dnešního kostela obývali smiřičtí poddaní, tvoříce tu pranepatrnou osadu Smiřice. Dle urbáře z roku 1588 měly Smiřice toliko 20 (jen dvacet!) lidí osedlých.“

... Vybrali jsme z archívů ... vybrali jsme z archívů ... vybrali

Nejdříve se začteme v kronice města Chlumce nad Cidlinou a zde se dočteme:

„Náš král Vladislav I. slavil v Praze svatováclavské hody – bylo to 1. října 1110. V této době se polský král Boleslav Křivoústý vypravil na vojenskou výpravu do Čech, aby zde vysvobodil z vazby Boživoje (věznil ho německý císař Jindřich V.). Boleslav táhl se svým vojskem nikoli obyčejnými a schůdnými průsmyky v Krkonoších, ale přes neschůdné hory a doly. Chtěl vniknout k nám do Čech nepozorovaně. Podařilo se mu to. Dostal se k nám bez jakéhokoliv odporu, protože jednotliví zástupci českých oděnců si netroufli Polákům čeliti.

Jakmile se to český král Vladislav dověděl, sebral narychlo malé vojsko a vytáhl proti Boleslavovi. Obě vojska se spolu setkala 4. října 1110 u dnešního Chlumce n. C. Mezi nimi byla rozvodněná řeka Cidlina a bažiny. Proto na sebe vojáci pouze hulákali. Podél řeky táhla obě vojska k dřívější Libici. Odtud se dostala až ke Trotině, kde došlo 8. října 1110 k bitvě, ve které byli Češi poraženi.“

Chlumecká kronika se odvolává na českého kronikáře Kosmase. Další podrobnosti až příště. Paní učitelka Libuše Štrumhausová z Holohlav kdysi v holohlavském Zpravodaji tuto bitvu, která se měla uskutečnit vlastně ve smiřickém katastru, popsala v podstatě stejně. Navíc zde podala vysvětlení, jak došlo k založení dřevěné kaple na Chlomku. Po uvedené prohrané bitvě s Poláky utíkal jeden neznámý zeman a smrti unikl tím, že se ukryl v jezevčí díře. Na vyjádření díků nechal postavit kapli sv. Václava. Ta časem sešla a byla nahrazena zděným kostelem.

O této bitvě se ve své básni Smiřice zmínil v minulém čísle Zpravodaje i Dr. Alois Pultr. Samotná osada Trotina nebývala kdysi tak bezvýznamná. Od Josefa Zemana se dovíme, že zde na Trotině býval poplužní dvůr, byl zde mlýn, ve kterém mleli i sedláci z okolí, byla zde krčma i řeznický

krám. Od pana Václava Suchánka se dovídáme, že u Rodova žili lidé již kolem roku 700. Lidé žili na místě dnešních Holohlav, archeologicky je doloženo, že žili u dnešní Skalice, na místě dnešních Sendražic...

Ve Smiřicích jsme před 16 lety – roku 1975 – slavili 700 let trvání Smiřic. Smiřice by tedy měly psát svou historii „teprve“ od roku 1275. Opravdu nevíme nic o starší historii Smiřic??? O tom se dočtete v dalším díle Starých pověstí smiřických.

O ŽIVOTĚ OBYVATEL— RODOVA

Přehled událostí v Rodově za poslední dva uplynulé roky:

1989

- Hned v lednu České myslivecké sdružení uspořádalo Poslední leč. Bývalá škola se stala rodovským kulturním domem, kde se na této akci sešlo 89 místních i přespolních občanů. K radosti všech účastníků se rozproudila veselá zábava.
- Organizace žen společně s Městským kulturním střediskem ve Smiřicích uspořádaly Posezení při hudbě. Kde jinde – ve škole. Ženy také připravily zájezd dětí i dospělých na lední revue do Prahy – účast 50 dětí a dospělých. Děti si přišly na své hlavně na Matějské pouti.
- V březnu byla na pořadu opět hudba. Pěkné operetní melodie zazpívali místním občanům umělci z Hradce Králové. Děti se pochlubily přednášením básní.
- Ing. Lubomír Kupka v březnu stejného roku ještě ve funkci smiřického kronikáře navštívil Rodov, aby 24 shromážděným občanům přednesl zajímavou přednášku Rod pánů Smiřických.
- V březnu došlo i na sladkosti a na své si přišly mlsné jazyky. Cukrářka paní Nováková z Jaroměře 19 ženám a 5 dívkám prakticky předvedla zdobení dortů.
- „Pálení čarodějnic“ má v Rodově tradici. Vždy se zatím našlo dost ochotných rukou, které navrší hromadu roští. Večer pak na kopci Lískovec za velké účasti dospělých i dětí vzplála hranice.
- Občané se umějí setkat nejen při zábavě – přijdou i na brigádu. Tentokrát byla věnována jarnímu úklidu obce.
- Ke konci května bylo uspořádáno Dětské odpoledne. Pro radost dětí byly připraveny soutěže a hry. Atrakcí byl velký stan. I dospělí si přišli na své, když večer poseděli při grilování kuřat.
- V červnu bylo slyšet z Rodova střelbu. Myslivecké sdružení uspořádalo závody ve střelbě na asfaltové holuby. Z místního sdružení bojovali o body dva členové a byli zde i závodníci z okolních mysliveckých sdružení.
- Právě v den 17. listopadu 1989 (kdy došlo k událostem v Praze) se konala v Rodově veřejná schůze KSČ. Byla věnována rozpravě o neplnění volebních plánů a o znečišťování životního prostředí. Největším znečišťovatelem jsou Státní statky.

- I v Rodově lidé žili událostmi po 17. listopadu v Praze. V kronice na ně reagoval i místní kronikář.

1990

- Některé akce se každoročně opakují. Dobré je, když se opakují úspěšné akce, které přinášejí lidem zábavu a odpoutání od všedních starostí. V Rodově je to tradiční Poslední leč pořádaná mysliveckým sdružením. Byla hojná účast a bylo veselo. Početní hosté se rozcházelí až ráno.
- 24. ledna uspořádalo místní Občanské fórum za účasti 47 občanů veřejnou schůzi. Představiteli místního OF byli pánové Václav Andrejs, Evžen Černý, Josef Melgr, Josef Miler, Jan Novotný a Jaroslav Vít. Na schůzi přijeli i zástupci smiřického Občanského fóra – paní Vítězslava Klůzová, pánové Ing. Janíček, Ing. Lubomír Kupka a Václav Škoda.
- Zřejmě i v Rodově politické dění přitahovalo pozornost občanů více než co jiného. Asi proto byla na pořadu operetních melodí s názvem Na ty louce operetní malá účast – jen 20 dospělých a 10 dětí.
- Parta mladých lidí se pustila do rekonstrukce školy. I když nejsou vyučenými zedníky, práce jim šla od ruky a odevzdávali pěknou práci. Bylo radost pozorovat, s jakým elánem k této práci přistupovali.
- Na konci dubna nemohlo chybět tradiční „pálení čarodějnic“.
- V červnu se i zde uskutečnily po 45 letech svobodné volby. Občané projevíli velkou účastí zájem o změny v naší republice. Volební místnost byla v bývalé první třídě místní školy.
- Tropická vedra a velké sucho neovlivnily nepříznivě úrodu. Naopak za pěkného počasí byla dosažena rekordní úroda obilí. Na poli „U svatých“ byl průměrný výnos 69,75 q z hektaru a na honu „U kříže“ bylo na jednom hektaru sklizeno v průměru 83,5 q ozimé pšenice.
- Svobodné podnikání začalo v Rodově v zemědělství. Pan Václav Andrejs začal samostatně hospodařit na půdě, která patřila k domu čp. 76. Pan Václav Černý se pustil do obhospodařování pozemků „Na chmelnici“. O část pozemků patřících k domu čp. 35 se přihlásil pan Vladislav Černý. O pozemky projevil zájem i pan Josef Bednář.
- Rekonstrukce školy byla zdárně dokončena. Bylo přebudováno sociální zařízení, ze zbytečně velké chodby byla zřízena společenská místnost, probouráním příčky mezi bývalou první a druhou třídou vznikl velký sál a byla přistavěna kuchyňka. V celé budově byla obnovena elektrická instalace. Vytápění je zajišťováno akumulacími elektrickými kamny.
- Hned po dokončení úprav školy zde proběhly listopadové obecní volby. Ze tří místních navržených občanů získal dostatečný počet hlasů pan Václav Andrejs. Stal se proto členem Městského zastupitelstva ve Smiřicích. Na prvním veřejném zasedání zastupitelstva byl pan Václav Andrejs zvolen zástupcem starosty – byl zvolen téměř jednohlasně.
- V kronice se objevují i jména těch, kteří nás navždy opustili. Tentokrát mezi nimi byl i dlouholetý tajemník národního výboru a předseda občanského výboru pan Josef Škarytka. Zemřela nejstarší občanka Rodova paní Anna Valášková (92 let). Naše řady opustil velmi mladý pan Ladislav Uher (25 let). V roce 1990 v Rodově zemřely paní Božena Citová, Milena Kristová a Anna Vachková.

Václav Suchánek, kronikář Rodova

Úvahy o ledačems...

Nevím, zda je redakci známé skutečné jméno autora epické básně o Smiřicích (Zpravodaj 5/90). Je to PhDr. Alois Pultr, znalec orientálních jazyků, průkopník korejštiny v Československu a vyznavač antické kultury přímo z latiny. V březnu minulého roku mu bylo 85 let a báseň Smiřice doslova „vysypal z rukávu“. Přispělo k tomu jistě to, že jeho vztahy ke Smiřicím jsou kupodivu četnější, než si sám uvědomuje a také to, že se mu Zpravodaj Smiřic, Holohlav a Rodova zalíbil.

Černožická sokolovna má u vchodu bronzovou desku na paměť Josefa Pultra, který padl v boji za vlast ve Francii u Arrasu v rotě Nazdar. Jedná se o bratrance Dr. Pultra. V roce 1930 tuto desku odhaloval smiřický nadšený sokolský činovník, učitel a později ředitel měšťanské školy Jan Černý. Tato sokolská oslava se mi – ač mi bylo teprve osm roků – vryla do paměti. Dodnes vidím špalír místních i okolních Sokolů. Na řečništi Jan Černý ve slavnostním kroji se šňůrami, perem na čapce, s masarykovským plnovousem zakrývajícím ústa a jeho při řeči přivírané oči. Mluvil o padlém vlastenci Josefu Pultrovi, o sokolské rotě Nazdar a o našem současném svobodném státě.

Bratranci Pultrové se neznali. Dr. Pultrovi bylo teprve devět let, když Josef jako 29letý v roce 1915 padl u Arrasu. Shodou okolností ve stejném roce ztratil ve válce v Srbsku život i samotný otec Dr. Pultra. Další strýcové se z Černožic odstěhovali. Zbýval už jen v roce 1989 zemřelý a smiřickým zdravotníkům známý lékárník PhMr. Josef Vachek. Byl švagrem Dr. Pultra a v Černožicích je znám jako zakladatel Červeného kříže.

Je skutečně zajímavé, jak se v historii všechno navzájem proplétá. O legionářích i o bitvě u Arrasu se půl století mlčelo. Nyní víme jen to, co zveřejnil v listopadovém čísle hradecký Puls. Dobrovolná rota Nazdar byla sestavena již v září roku 1914 a 23. října odešla na francouzské bojiště. 19. listopadu padl první a nejmladší dobrovolník. Byl to šestnáctiletý Lumír Březovský, jehož spálené pozůstatky byly slavnostně uloženy v Pantheonu na Žižkově v Praze. Bitva u Arrasu 9. května 1915 se stala slavnou, ale velmi krvavou. Početné boje rotu Nazdar vyčerpal. Jméno Nazdar však přečkalo až do osvobození státu. Pod pamětní deskou Josefa Pultra je do zdi uloženo i trochu prsti od Arrasu. Kdykoliv kolem této pamětní desky jdu, vždy vidím svého učitele a ředitele Jana Černého. Teprve o 7 let později jsem pochopil, že jeho vous byl masarykovský – to tehdy, kdy nám ve třídě oznamoval, že zemřel T. G. Masaryk – nestyděl se za slzy.

Vrátím se však k Dr. Pultrovi a k jeho antice, o které dokáže tak krásně vyprávět. Když prý byl nesmrtelný Vergilius – clarus poeta Romanum – ještě malým klukem, otec mu chtěl neužitečné básnické choutky z hlavy vytlout. Vzal metlu... a malý Vergilius mu povídá: „Parce Pater Virgís, . – Nulla iam Carmina Dicám, . - ... (Šetři otče metlu, už žádné básně psát nebudu.) Jistě v oné větě cítíte rytmus, volající po zhudebnění. Antika stavěla poezii na časomíře, přízvuku a délce slabik. Proto věta otce ohromila. Nechal syna, když má takový talent, ať si píše, co chce. Díky tomu můžeme ještě dnes po dvou tisíciletích obdivovat Vergiliovu Aeneis, Písň pastýřské i rolnické.

Nemohu při této úvaze nevzpomenout i odborného učitele Petra Zahálku, který nám také vštěpoval lásku k antice – s úspěchem. Dodnes pamatuji: „Překročíš-li řeku Halys, padne velká říše...“ Co myslíte, učili se antiku i všichni ti – však víte, jak se jmenovali... Šiklgruber a...?

Tyto řádky píšu na Silvestra roku 1990. Napsal jsem, co jsem měl na srdci. Zbývá již jen popřát

redakci hodně zdaru do roku 1991. Zdar bude asi hodně potřebovat. I vydavatel s redakcí neujde snahám o finanční rentabilitu. Je rozumné, že nyní samostatné Holohlavy jsou nadále ochotné ke kulturní federaci se Zpravodajem. Mohl by to být příklad i pro další obce – zdá se, že doby, kdy měl každý MNV svůj vlastní Zpravodaj (ke své cti a chvále) a každá pětičlenná BSP svou kroniku, jsou již za námi.

Regionální časopis s názvem SMÍŘICKO nebo Smiřice a okolí by měl větší naději na růst počtu čtenářů, na pestřejší obsah a vzrůstající oblibu čtenářů. Má k tomu všechny předpoklady: estetický vzhled, čitelný tisk, fotografickou dokumentaci i pestrou ilustraci.

Tudíž, hodně zdaru!

Čtenář z Černožic

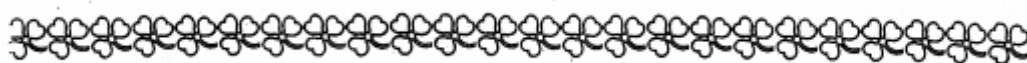
Z latinských výroků, přísloví a rčení:

Horatius:

AEQUAM MEMENTO REBUS IN ARDUIS SERVARE MENTEM – Hleď si zachovat dobrou mysl i v dobách zlých.

Cicero:

Každý člověk chybuje, jen hlupák v chybách setrvává.

Co jsou a jak se pěstují

ZMENŠENINY DŘEVIN –

POKOJOVÉ BONSAJE

BUDETE PĚSTOVAT BONSAJE ?

Pokud odpovíte kladně, položte si hned další otázku. Máte dostatek vůle a odpovědnosti ?

Ne, to není ode mne troufalost, ale pro vás naprosto nezbytná úvaha. Myslím si, že touto úvahou mnohé odradím od pěstitelských pokusů hned na začátku. Věřte však, že je to dobře především v zájmu rostlin. Bonsaj totiž nemůžete odložit, přestane-li vás momentálně bavit jako např. album se známkami – a po čase se k ní opět vrátit. I váš čtyřnohý přítel, na kterého jste zapomněli pro záplavu starostí, dokáže připomenout vaše povinnosti vůči němu. Na bonsaj musíte myslet denně a za všech okolností!

Zatím u nás není mnoho literatury o pěstování bonsajů. Proto se setkáváme často s některými mylnými názory, které bych zde chtěla vysvětlit:

1. Bonsaj není žádný zvláštní rostlinný druh. Není tomu tak, aby ze speciálního semínka vyrostla zakrslá a kompaktní dřevina. Bonsaj vypěstujeme pouze pěstitelskými metodami: zkracováním kořenů při přesazování, řezem a zaštipováním.

bonsaj

2. Je pravda, že Japonci používají bonsaje k výzdobě interiéru. Málokdo však ví, že mají rostlin několik a střídají je. I tak je však ponechají v bytě jen nezbytně dlouhou dobu – např. v době přítomnosti návštěvy. Rostliny mírného pásma totiž pobyt v místnosti nesnášejí a dříve nebo později uhynou. Jako bytové bonsaje však můžeme s úspěchem pěstovat a tvarovat vhodné subtropické a tropické rostliny.
3. Někteří lidé nazývají pěstování bonsajů mrzačením rostlin. Vůbec si neuvědomují, že jde o rostliny pečlivě ošetřované, esteticky tvarované, hnojené (to budí největší úžas!) a vitální. Jsou to rostliny, které by po přesazení z misek do volné půdy normálně pokračovaly v růstu. Ti, kteří mají dosud pochyby, ať si přečtou, že toto umění vzniklo před tisíci lety v Číně. Odtud se rozšířilo do celé jihovýchodní Asie a koncem minulého století i do Evropy a Ameriky. Číňané, Japonci a další asijské národy žijí pokorně a v dokonalém souladu s přírodou. Na rozdíl od nás – Evropanů – mají úctu ke každé formě života. Přímou šokuje, když někdo nechá uhynout rostlinu, pak ji prostě vyhodí a pořídí si jinou. Pro ně je rostlina živým organismem, se kterým cítí. Při požáru či zemětřesení jsou u nich bonsaje zachraňovány zároveň s lidmi jako první. Bonsaje se dědí z generace na generaci.

Tvorba bonsajů je v Japonsku a Číně řazena v rámci umělecké tvorby hned vedle malířství. A právem. Je to výtvarná záležitost technicky velmi náročná – jde totiž o živý organismus. Na rozdíl od obrazu nebo sochy bonsaj není nikdy hotová. Bonsaj je to, „co roste na míse“. Obvykle jsou to dřeviny a někdy i byliny. Pěstování bonsajů má určitá pravidla, kterými se musíme řídit.

Bonsaj má představovat miniaturu dospělého stromu rostoucího v přírodě a tvořit s miskou a upraveným povrchem půdy harmonický celek. Proto musíme výběr misky podříditi stylu a proporcím rostliny, barvě olistění a květů apod. Použitím kamenů a mechů při úpravě povrchu půdy v nádobě dosáhneme zvýšení estetického

účinku a dojmu stáří.

Výběr rostlin

Nejdříve si musíme ujasnit, zda chceme pěstovat bonsaje pokojové nebo venkovní. Musíme se seznámit s nároky rostlin, které jsme si vybrali k pěstování. Musíme vycházet z možností, které máme na svém pozemku nebo v bytě (sucho – vlhko, intenzivní osvětlení nebo zastínění...). Vybíráme si rostliny, které mají krátká internodia (vzdálenost mezi dvěma kolínky), drobné olistění a květy. Kmínek má být silnější – dole kuželovitě rozšířený, s charakteristickou borkou, bez viditelného srůstu roubu s podnoží. Důležité je rozložení větví. Jejich potřebné síly dosáhneme hlubokým řezem. Odstraníme větve vyrůstající z dolní třetiny kmene. Neponecháváme ani větve, které jsou vidlicovitě rozvětvené, větve rostoucí nad sebou nebo proti sobě, větve překřížené a ty, které rostou vertikálně a i ty, které jsou zalomené v pravém úhlu. Rostlina musí mít svůj vrchol. Kořeny vystupující nad povrch půdy dodávají zdání vyššího stáří – má na nich být vyvinuta borka.

Přesazování

Při přesazování zkracujeme nebo odstraňujeme kořeny, které rostou dolů. U rostlin z kontejneru lze odstranit téměř polovinu kořenů. Hluboké rány zatřeme latexem nebo štěpařským voskem. Po zkrácení rozložíme kořenový systém do plochy. Mladé rostliny a rostliny bohatě kvetoucí a plodící přesazujeme v časném jaře nebo na podzim každoročně. Starší kvetoucí a plodonosné rostliny přesazujeme každý druhý rok a konifery za 3–5 let. U slivoní a broskvoní přesazujeme po odkvětu – dříve však než se rozvinou listy.

Bonsajové misky mají větší odtokové otvory. Ty překryjeme sítkou z PVC nebo keramickými střepy. Na ně dáme vrstvu písku jako drenáž a potom zeminu. Použijeme stejnou zeminu jako u druhu volně pěstovaného. Rostlinu samotnou neumísťujeme do středu misky – umístění volíme v 1/3 zadní poloviny misky. Někdy lze misku nahradit vhodným plochým kamenem. Na mělkých miskách můžeme pěstovat skupiny – saikei, lesíky, vor a v hlubokých miskách pěstujeme kaskády a polokaskády. To už jsou ale styly bonsají, s kterými se můžete setkat na výstavách nebo v ilustrované literatuře.

Péče o rostliny

Po přesazení necháme rostliny týden ve stínu, chráníme je před větrem a nehnojíme dříve než za 3 měsíce.

Zálivka se řídí podle počasí a podle stanoviště. Zaléváme tehdy, je-li rostlina ještě ze 70 % vlhká, protože zem v miskách velmi rychle vysychá. Vodovodní vodu je dobré nechat stát v nádobě venku 3–4 dny.

Tvarování drátem provádíme po dokonalém zakořenění a nikdy ne při rašení – mohli bychom ulomit pupeny. Vhodný je drát s izolací nebo v kombinaci s papírem, abychom nepoškodili kůru. Musíme kontrolovat a znovu upravovat, aby drát nezarostl do kůry. Stálezelené rostliny nesnášejí drastický řez, opadavé ano.

Zaštipování odstraňujeme nové pupeny hned, jakmile se objeví. Letorost proto neroste. U opadavých rostlin zaštipujeme kdykoliv v období růstu na 2 a půl centimetru od staré větve. Ponecháme pouze 1–2 pupeny a na vrcholku jen jeden pupen. Ovocné dřeviny zaštipujeme po odkvětu až do poloviny léta. Konifery ošetřujeme na jaře – vyrašené „svíce“ zkrátíme o 2/3.

Hnojíme slabou koncentrací např. hnojiva NPK – po vyrašení nových pupenů 2–3x v rozmezí několika dnů, při otevírání listu 1x týdně, v létě 1x týdně, na podzim při ukončení vegetace 2–3x v rozmezí několika dnů silnější koncentrací.

Přezimování je nejbezpečnější ve studeném skleníku, pařeništi nebo fóliovníku. Rostliny vyjmeme

z misek a zapustíme ve 2. polovině listopadu do půdy. Při velkých mrazech překryjeme ještě chvojím nebo papírem. Rostliny potřebují vzduch!

Škůdce likvidujeme obvyklým způsobem. Důležité je včasné odhalení – proto rostliny denně při zálivce kontrolujeme.

Bonsaje toho od nás požadují dost a kladou nároky na náš volný čas. Domnívám se ale, že ta chvilka denně jim věnovaná pěstitele nesmírně obohacuje o radost z dosaženého pěstitelského úspěchu. Snad nejlépe to vyjádřili Dr. V. a Z. Hrdličkovi, kteří u nás patří mezi nejlepší znalce bonsají a orientalistiky vůbec:

„Pěstování bonsají vede ke skromnosti, neboť příroda není ochotna vyhovět všem lidským přáním. Bonsaje, jimž je třeba věnovat každodenní péči, dávají míru i mnoha jiným věcem v životě a pohled na ně poskytuje zlomky často jinde marně hledaného klidu.“

Miroslava Dostálová, učitelka základní školy

Následující článek byl upraven z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů – byla vymazána data narození a adresy dětí a přesná data sňatku a bydliště snoubenců.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

UŽÍVÁME NOVÉ OBČANY

Děti narozené od 1. září 1990 až do 31. prosince 1990 s trvalým bydlištěm ve Smiřicích, v Rodově a v Holohlavech:

Šrámek Aleš

Vokřál Jiří

Plšková Marie

Bělecká Květoslava

Bělecká Kristina

Čech Petr

Laburdová Petra

Chaloupková Radka

Marková Iveta

Kolenová Nicol

Bartoška Jakub

Šlesingr Jan

Sňatky uzavřené v obřadní síni Městského úřadu ve
Smiřicích v období září–prosinec 1990:

září	Zdeněk Volter
	Hana Mildnerová
	Boleslav Niedoba
	Pavčina Jirásková
	Anton Godiš
	Anna Skukálková
	Bohuslav Šťastný
	Miluše Demeterová
říjen	Jan Kozina
	Jiřina Nejmanová
	Pavel Šandera
	Radka Špryňarová
	Vladislav Opletal
	Helena Opletalová
	JUDr. Pavel Rousek
	Leona Larischová
listopad	Luboš Tuzar
	Vladimíra Hlaváčková
	Josef Vojtěch
	Iva Uhlíková
	Josef Vaňouček
	Romana Morávková
	Zdeněk Malý
	Romana Šiková
prosinec	Tibor Rafael
	Marcela Kejzlarová
	Milan Pachtl
	Eva Petráčková
	Petr Šimek
	Šárka Kholová
	Jaroslav Jančiga
	Jaroslava Fikejzová
	Josef Korec
	Romana Bačová
	Boleslaw Palys
	Jitka Lelková
	Josef Podrazil
	Daniela Dukayová

Petr Vlček
Helena Lalíková
Lubomír Tírala
Vlasta Vojtasová
Libor Sejkora
Jitka Hromádková
Jiří Šťastný
Eva Kvitová

Bla h o p ř e j e m e !

SHAKESPEARE:

Před manželstvím mějte oči otevřené, v manželství je pak trochu přivřete.

JUBILANTI

z období září až prosinec 1990:

90 let a více:

94 let	Mencáková Marie	Smiřice, Brigádnická 226
92 let	Čertnerová Marie	Smiřice, Gen. Govorova 575
92 let	Dušek Václav	Smiřice, ul. 9. května 407
92 let	Fejglová Františka	Smiřice, Gen. Govorova 574
92 let	Kozinová Zuzana	Smiřice, Nová 41
90 let	Kmínková Anežka	Smiřice, Brigádnická 226

85 let:

Matějčíková Antonie	Holohlavy 46
Zilvarová Marie	Smiřice, Mlýnská 111

80 let:

Černý Josef	Rodov 82
Dlouhá Marie	Holohlavy 133
Kopecká Božena	Smiřice, Kršovka 463
Macháčková Marie	Smiřice, Gen. Govorova 575
Munzarová Anna	Smiřice, Nádražní 324
Schejbalová Růžena	Smiřice, Fučíkova 412
Suchánková Zdenka	Smiřice, Nývtova 51
Rožnovská Antonie	Rodov 64
Vachek Josef	Smiřice, Jiráskova 266

ODEŠLI Z NAŠICH ŘAD
v období září až prosinec 1990

Šmída Václav	Smiřice 34	nar. 1917	zemřeli: 11. 9. 1990
Horáková Sonja	Smiřice 29	1931	18. 9. 1990
Špryňar Josef	Holohlavy 4	1911	23. 9. 1990
Vachková Anna	Rodov 80	1902	23. 9. 1990
Kudrová Eliška	Smiřice 136	1930	24. 9. 1990
Škarytka Josef	Rodov 81	1933	9. 10. 1990
Tlustá Ida	Smiřice 574	1915	4. 11. 1990
Brázdová Stanislava	Smiřice 74	1908	6. 11. 1990
Jarchovská Marie	Smiřice 556	1914	23. 11. 1990
Janečková Božena	Smiřice 249	1924	5. 12. 1990
Macháčková Marie	Smiřice 575	1910	25. 12. 1990
Hlaváček Vladimír	Smiřice 345	1925	28. 12. 1990
Slezáková Františka	Smiřice 159	1906	30. 12. 1990

Stanislava Klimešová, matrikářka Městského úřadu

HELVETIUS:

- Ke slavným výsledkům se přichází po namáhavých cestách.
- Aby byl člověk šťastným, musí mu ještě vždy něco do štěstí chybět.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem přátelům a známým, kteří se přišli rozloučit s naším tatínkem panem Josefem Č e r n ý m . Děkujeme za projevy soustrastí i za květinové dary. Zvláště pak patří dík panu Ing. Lubomíru Kupkovi za jeho slova rozloučení.

Jménem rodiny Jaromíra Hrubá, Milana Svěcená – dcery

➡ INZERTNÍ PŘÍLOHA ⬅

Svůj účes můžete svěřit do rukou
I v y K a d e č k o v é
v novém soukromém kadeřnictví v Luční ulici čp. 195.
Pracovní doba v pondělí až pátek podle vaší potřeby.
(Sleva 10 %)

Číslo telefonu: 94 408

PROVÁDÍM OPRAVY
osobních i užitkových vozidel,
opravy: - startérů
 - alternátorů
 - dynam
 - regulátorů
 - veškeré závady elektr. zařízení
provádím montáže: - autorádií
 - antén
 - tažných zařízení

Pro podniky od 1.1. 1991 i na faktury.
František R E J E N T – autoelektrikář
Na lávkách 132
Holohlavy

PŘIJÍMÁME INZERCI
všech soukromých podnikatelů a podniků.
Své inzeráty přihlašujte na Městském
úřadu ve Smiřicích. Poplatek za uveřejnění
inzerátu se vyměřuje podle plochy a podle
provedení. Je možno reprodukovat
i černobílé kresby. Můžeme uveřejnit
i fotografii – ta je dražší. Inzerát této
velikosti přijde v jednom čísle na 15,- Kčs.

PROVÁDÍM
projektování technického zařízení budov: sanitace, topení, plyn.
Ochranná známka: SEDLÁČEK – PROJEKTY TECHNICKÉHO ZAŘÍZENÍ BUDOV
Adresa: Miloš S e d l á č e k , 500 03 Hradec Králové, ulice NSP 853
Rozhodnutí o registraci soukromého podnikání vydáno ke dni 7. prosince 1990.

Další soukromí podnikatelé ve Smiřicích:
 Josef Spurný a Tomáš Spurný – sklenářství
 Josef Kmínek – brzy zahájí činnost ve své dílně s truhlářskými pracemi

I ve Smiřicích se ustavuje privatizační komise – kdy budou dražby, zatím není známo.

Na další stránce propagujeme výrobek místního závodu PEKTIN. To proto, že si jej můžete
zakoupit přímo ve Smiřicích a posloužíte svému zdraví. Vyzkoušejte!!

PEKTAVIT

- poskytuje účinnou ochranu před vznikem infarktu myokardu
- příznivě působí na úpravu krevního tlaku
- působí preventivně proti vzniku trombóz
- je vynikajícím podpůrným lékem při cukrovce kompenzované dietou
- je účinný při poruchách lipidového metabolismu
- je vysoce účinný při léčbě obezity

VYRÁBÍ SE PODLE PATENTU
NAŠICH PŘEDNÍCH ODBORNÍKŮ
V OBLASTI VÝŽIVY.

Účinky jsou ověřeny několikaletým výzkumem
lékařské fakulty v Hradci Králové
a Fakultní nemocnice v Hradci Králové.

Lékaři doporučená dávka:
20 g denně
Dávku je vhodné rozdělit
do několika menších dávek
v průběhu dne,
užívat nejlépe při jídle

Složení: pektin 40 %
cukr 40 %
kyselina askorbová (vitamin C)
kyselina citrónová
hydrogenuhlíčitán sodný

PEKTAVIT

chutná nejlépe s ovocnou šťávou
s moštem
s džusem
s DIA limonádou

Doporučený způsob použití:

1 kávová lžička přípravku se rozmíchá v 200 ml tekutiny a nechá se 10 minut stát. Po nabobtnání a dokonalém rozmíchání je nápoj připraven ke konzumaci. Delším stáním dochází ke ztrátě vitamínu C. Nápoj je třeba připravovat vždy čerstvý.

Lékaři doporučená denní dávka pektinu je obsažena ve čtyřech kávových lžičkách přípravku PEKTAVIT.

JABLEČNOU VLÁKNINU

můžete používat jako příměs do jogurtů,
tvarohových dezertů,
ovocných přesnídávek,
obilninových snídaní.

JABLEČNOU VLÁKNINOU

můžete nahradit část mouky při pečení moučníků,
dálamánků
a chleba.

CHRAŇTE SVÉ ZDRAVÍ PŘÍRODNÍMI DIETETICKÝMI
VÝROBKÝ, KTERÉ JSOU STEJNĚ ÚČINNÉ JAKO MNOHE
LÉKY, NEMAJÍ VŠAK ŽÁDNÉ VEDLEJŠÍ ÚČINKY!

JABLEČNÁ VLÁKNINA

JE DIETETICKÝ PŘÍPRAVEK, KTERÝ KOMBINUJE PŘÍZNIVÉ
ÚČINKY PEKTINU A HRUBÉ VLÁKNINY NA LIDSKÝ ORGA-
NISMUS.

Obsahuje nejméně 10 % přirozeného jablečného pektinu.

- působí preventivně u závažných chorob zažívacího traktu, např. rakoviny tlustého střeva, divertikulární choroby apod.
- příznivě ovlivňuje funkční poruchy žlučníku
- je mimořádně účinná při léčbě chronické zácpy
- usnadňuje dodržování nízkoenergických diet - způsobuje příjemný pocit sytosti při nízké energetické hodnotě
- přítomný pektin ovlivňuje vstřebávání a metabolismus tuků a cukrů, stejně tak jako u přípravku PEKTAVIT
- neobsahuje vstřebatelné cukry, je proto bez omezení vhodná pro diabetiky

Lékaři doporučená dávka:

0,4 g na jeden kg aktivní tělesné hmotnosti denně, maximálně 40 g denně.

Užívat v několika dávkách v průběhu celého dne, nejlépe při jídle

Bojíte se infarktu?

Trpíte cukrovkou?

Nemůžete se zbavit nadváhy?

Lékaři doporučují PEKTIN!

PEKTIN je přirozená složka lidské potravy, součást tzv. potravinných vláknin. V množství cca 1 % je obsažen v ovoci a zelenině.

PEKTIN je klinicky ověřen při léčbě a prevenci závažných civilizačních chorob, jako je infarkt myokardu a cukrovka, dále při léčbě obezity.

PEKTIN váže žlučové kyseliny ve střevě a tím podporuje odbourávání cholesterolu v játrech a snižuje množství tuků v krvi.

PEKTIN zpomaluje a snižuje vstřebávání cukrů. Po požití pektinu nestoupá hladina cukru v krvi tak prudce a tak vysoko, jako po cukru samotném.

PEKTIN snižuje ukládání tuků v těle.

PEKTIN ovlivňuje srážlivost krve a tím účinně působí proti vzniku trombóz.

Při podávání 8 g pektinu denně po dobu 4 týdnů ztrácejí obézní osoby v průměru 4 kg hmotnosti. Hladina cholesterolu v krvi klesá o 10 % a tím se snižuje riziko infarktu o celých 20 %.

Vysoké procento pektinu obsahují moderní dietetické přípravky

PEKTAVIT JABLEČNÁ VLÁKNINA

Vyrábí a dodává: KONZERVÁRNÍ A LIHOVARY
závod PEKTIN Smiřice
503 03 SMÍŘICE
Telefon: 049 - 943 41 - Telex: 194 583

== zprávy z redakce ==

Důležité upozornění předplatitelům

Úpravy cen se nevyhnuly ani našemu Zpravodaji. Proto při předprodeji časopisu dojde k níže uvedeným změnám. Prosíme naše čtenáře, aby si pozorně přečetli tyto řádky a zařídili se podle toho:

Zpravodaj vyjde v tomto roce pouze 4x a cena jednoho čísla bude činit 5,- Kčs. Časopis bude jako obvykle ve volném prodeji v papírnictví, v trafice, v Jednotě Holohlavy a v Jednotě Rodov. (Je docela možné, že ve Smiřicích bude knihkupectví – potom i tam).

Předplatné pro Zpravodaj roznášený školními dětmi bude činit na rok 20,- Kčs.

Předplatné Zpravodaje doručovaného poštou bude činit na rok 28,- Kčs (poštovné za jedno číslo činí po úpravě poštovních tarifů 2,- Kčs).

DŮLEŽITÉ:

PŘEDPLATNÉ MUSÍTE ZAPLATIT PŘÍMO NA MĚSTSKÉM KULTURNÍM STŘEDISKU VE SMIŘICÍCH (přízemí radnice vedle přepážky spořitelny).

Pouze předplatitelé bydlící mimo naše obce mohou předplatné (ve výši 28,- Kčs) zaplatit poštovní složenkou, která bude přiložena k tomuto číslu.

Redakce Zpravodaje se bude snažit, aby vás i nadále seznamovala s nejnovějšími zprávami z našich obcí i s historií našeho regionu. Se všemi čtenáři, kteří zůstanou věrni našemu časopisu, se těšíme na shledanou nad jeho stránkami.

Redakce

ZPRAVODAJ Smiřic a Rodova – Holohlav
Vydává Městský úřad ve Smiřicích

Odpovědný redaktor: Miroslav Volák
Grafická úprava: Růžena Knapová
Vychází nepravidelně 4x ročně.

Příspěvky zasílejte na adresu: Městské kulturní středisko ve Smiřicích

Tiskne: AGRODAT Nové Město nad Cidlinou

Náklad 650 výtisků. Cena jednoho výtisku 5,- Kčs

Uzávěrka 2. čísla roku 1991 20. května 1991.